

OKUL İKLİMİ İLE ÖĞRENCİ BAŞARISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Fatih BEKTAŞ

*Yrd. Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
fbektas@ogu.edu.tr*

Ahmet NALÇACI

*Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölüm
nalcaci@atauni.edu.tr*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilköğretim öğrencilerinin okul iklimi ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmanın örneklemi, maksimum çeşitlilik yöntemi kullanılarak Erzurum ilinde yer alan 11 ilköğretim okulunda 8. sınıfta öğrenim gören 598 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada okul iklimiyle ilgili veriler öğrenci algılarına yönelik hazırlanan "Okul İklimi Ölçeği" ile elde edilmiştir. Öğrenci başarı durumları ise Seviye Belirleme Sınavı (SBS) puanları temel alınarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin algılarına dayalı olarak okul iklimi ölçeğinin boyutlarından destekleyici öğretmen davranışları, başarı odaklılık ve güvenli öğrenme ortamı algıları ile akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul iklimi, seviye belirleme sınavı, öğrenci başarıları.

THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL CLIMATE AND STUDENT ACHIEVEMENT

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the relationship between school climate and elementary school students' academic achievement. Sample of the research is composed of 598 8th grade students who are studying in 11 elementary schools in Erzurum province. The sample was selected using the maximum variation method. In this study, the data regarding the school climate was obtained using the "School Climate Scale" that was prepared for student perceptions. Student achievement rates were obtained on the basis of the scores that were achieved in the high school entrance exam (SBS). The Pearson Product-Moment Correlation Coefficient Analysis technique was used in analyzing the data. In view of the research findings, it was found that there was no statistically significant relationship among supportive teacher behaviors, achievement orientation and safe learning environment perceptions, which are among the aspects of school climate scale, and students' academic achievement based on students' perceptions.

Keywords: School climate, high school entrance exam, student achievement.

Giriş

Tarih boyunca insanlar eğitim ve eğitime işi ile hep karşı karşıya gelmişlerdir. Her dönemde o devrin en iyi eğitimi verilmeye çalışılmıştır (Ulusoy ve Dilmaç, 2012). Bilindiği gibi örgütlü bir öğretim sisteminin henüz daha kurulmadığı ilk çağlarda, öğrenmeler birebir olarak gerçekleştirilmekteydi. Ancak öğrenenlerin sayısında yaşanan artış tek bir öğretici etrafında örgütlü öğretim sisteminin yani okullaşmanın doğmasına neden olmuştur

(Baştürk ve Doğan, 2011). Topluların değişmesinde ve gelişmesinde örgütler içerisinde özellikle eğitim örgütü ayrıcalıklı ve önemli bir rol üstlenmektedir. Çünkü eğitim örgütleri içinde buldukları çevreyi etkiledikleri gibi çevreden etkilenmekte ve değişim sürecini gerçekleştirip uygulayacak bireyleri topluma yetiştirip kazandırma işlevini gerçekleştirmektedirler. Bu bakımdan eğitim sistemleri ve okullar yüzyıllardır toplumların ilgi odağı olmuş ve olmaya devam etmektedir (Argon ve Özçelik, 2008). Çağımızda eğitimin önemi artık kimse tarafından tartışılmamakta, daha çok eğitimin bireylere en iyi nasıl sağlanacağı ve toplumun bundan en iyi nasıl fayda görebileceği üzerinde çalışmalar yapılmaktadır (Yıldırım, 2009).

Eğitimin kalitesi toplumun tüm üyeleri için önemli bir endişe kaynağıdır. Çocuklar ve gençler günün uyanık oldukları çoğu vaktini evden çok okulda geçirmektedirler. Farklı okullar farklı hissedilir. Bir kişi bir okulun kapısından girer girmez okulun kendine özgü karakteristik özelliklerini hemen fark eder (Ekşi, 2006). Okuldan okula değişen “atmosfer” okulda bulunan herkesi etkilemektedir. Bu etkiler çalışanların ve öğrencilerin moral düzeyleri, etkililikleri, performansları, motivasyon, devamsızlık, yabancılaşma, tükenmişlik gibi geniş bir yelpazede görülebilir (Taşkıran, 2008).

İklim kavramı çok farklı örgütlerde çalışılmış bir konu olmakla birlikte eğitim örgütlerinde okul iklimi olarak ifade edilmektedir (Yılmaz ve Altınkurt, 2013). Araştırmacılar okul ikliminin okulun öğrenme ortamı ve öğrenci başarısı üzerinde fark yaratacağını öne sürmelerine rağmen, iklim kavramı üzerinde uzlaşılmış bir tanım yoktur (Balci, 2007; Ekşi, 2006). Hoy ve Miskel (2010) okul iklimini bir okulu diğlerinden ayıran ve okulun her bir üyesinin davranışını etkileyen okul içi çevreyle ilgili nitelikler olarak tanımlamaktadır. Bununla birlikte okul iklimi tanımlarının çoğunun okuldaki insan ilişkileri çerçevesinde yapıldığı görülmektedir. Okul iklimi, okuldaki öğretmen, öğrenci, okul yöneticileri ve veliler dahil olmak üzere herkesin etkilediği ve etkilendiği örgütsel bir özelliktir (Çalık ve Kurt, 2010). İklim, bir algılamadır ve tanımlayıcı bir faktör olarak görülebilir. Tanımlamalar, duyguların bireylerce ifadesi şeklinde olup, farklılıklar gösterebilir (Karadağ vd., 2008). Okul iklimi, bir bakıma okulun kişiliği olarak düşünülebilir. Okulun örgütsel iklimi, onu başka okullardan ayıran iç özelliklerin bütünüdür ve okuldaki formal ve informal gruplar tarafından etkilenir ve onları etkiler (Bucak, 2002; Omay, 2008).

Okulun öğrencinin üzerindeki etkisi yadsınamaz. Bu yüzden okuldaki örgütsel iklim öğrenciyi doğrudan etkilemekte ve davranışlarına yön vermektedir (Akman, 2010). Okullardan beklenen temel işlevlerden biri, etkili bir öğrenme gerçekleştirilmesidir. Bunun için de öncelikle okulda olumlu bir öğrenme ve okul ikliminin oluşturulması gerekir (Şişman ve Turan, 2004). Olumlu bir okul ikliminde akademik gelişime ve öğrenmeye önem verilir; öğrenciler ve öğretmenler arasında olumlu ilişkiler vardır; okul toplumunun tüm üyeleri birbirine saygı duyar; adil ve tutarlı bir disiplin politikası izlenir; aile desteği ve katılımı önemsenir. Bu nedenle, öğrencilerin okula bağlılık göstermesi, okul iklimi ve okuldan memnuniyet ile ilişkilidir (Özdemir vd. 2010). İletişimin geliştirilmesinde örgüt ikliminin önemi büyüktür (Kılıç ve Önen, 2011). Okullar sağlıklı bir örgütsel

ortam sunmak ve içindeki insanların en yüksek düzeyde kişisel, sosyal ve akademik öğrenmeleri için imkan tanımak zorundadır (Taşkıran, 2008).

Okullar öğrencileri davranışsal, duygusal ve akademik olarak geliştirmede güvenli bir ortam sağlamak için sorumludurlar (Blum, 2005). Güvenli bir okul ortamı oluşturma çabaları, okul ve sınıf içinde uygun olmayan davranışları azaltmayı amaçlamaktadır (Jannasch-Pennel, DiGangi, Pukys & Diken, 2002). Bir okulda sağlıklı bir iklim, okul etkililiği ve verimliliğinin yükseltilmesi koşullarından biri olarak görülür (Arıman, 2007).

İlköğretim, temel eğitim basamağını oluşturduğundan hem bireysel hem de toplumsal açıdan büyük önem taşımaktadır (Özbaş, 2013). Türkiye’de öğrenciler, ilköğretim kademesini bitirdikten sonra eğitim-öğretim düzeyi yüksek, etkili bir ortaöğretim kurumuna girebilmek için, 2008 yılına kadar ulusal düzeyde yapılan Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavına (OKS) girmektedirler. 2009 yılından itibaren ise bu sınavların yerini, öğrencinin okul içi sınavları ile altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflarda ulusal düzeyde yapılan Seviye Belirleme Sınavları (SBS) almıştır (Baştepe, 2009). SBS ile öğrencilerin ilköğretim sonundaki performansının; 6, 7 ve 8’inci sınıfların sonunda öğretim programı odaklı sınavlarla belirleneceği ve bu şekilde öğrencilerin okuluna ve derslerine önem vermesinin sağlanmış olacağı belirtilmektedir (Doğan ve Sevindik, 2011; Gündoğdu, Kızıltaş ve Çimen, 2010). 2010 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından SBS uygulamasının kademeli olarak yürürlükten kaldırılması ve Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi (OGES) kapsamında 8. sınıf sonunda uygulanacak tek bir sınava dayalı bir değerlendirme modeline geçilmesi kararı alınmıştır (Demir, 2010). Başarılı olan okulların başarılarında, okullarında olumlu okul iklimi havası oluşturmalarının önemli bir payı olduğu söylenebilir. Gerek ortaöğretim kurumlarında gerekse diğer eğitim kurumlarında eğitimde kalite çalışmalarının özünde olumlu okul iklimi oluşturma çabalarının olduğu söylenebilir (Dindar, 2008; Gümüşeli, 2001).

Literatürde okul iklimi (Akbaba-Altun ve Memişoğlu, 2011; Anderson, 1982; Bayar, 2010; Blum, 2005; Brookover, Schweitzer, Schneider, Beady, Flood, & Wisenbaker, 1978; Karadağ, Baloğlu, Korkmaz ve Çalışkan 2008; Korkmaz, 2011; Öner, 2007; Saygılı, 2010; Sezgin ve Kılınc, 2011) ve SBS (Akça, 2002; Baştepe, 2009; Beşirli, Gürsoy ve Aksoy, 2010; Deniz ve Kelecioğlu, 2005; Doğan ve Sevindik, 2011; Kahveci, 2009; Kurul-Tural, 2002; Ocak, Akgül ve Yıldız, 2010; Sarier, 2010; Turan ve Alaz, 2007; Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği, 2010) kavramlarına yönelik farklı değişkenler arasındaki ilişkiye yönelik birçok araştırma yapılmıştır ve bu çalışmaların büyük bir kısmında okul iklimi önemli bir değişken olarak ele alınmıştır. Türkiye’de yapılan çalışmalarda okul iklimi, okul yöneticileri veya öğretmenlerin ilişkileri çerçevesinde tanımlanmış ve bu araştırmalarda çoğunlukla okul yöneticilerinin veya öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Okul ikliminden en çok etkilenen grup olan öğrenciler ise bu araştırmaların kapsamı dışında bırakılmıştır (Çalık ve Kurt, 2010). Oysa öğrenci davranışlarını belirleyen en önemli unsur okul iklimidir (Akman, 2010). Okul iklimi öğrenci başarısını etkiler, diğer taraftan öğrenci başarısı da okul iklimini etkiler. Bu iki olgu birbiriyle ilişkilidir (Özdemir,

2002). Bu düşünceden hareketle, bu çalışmada öğrenciler tarafından algılanan okul ikliminin öğrencilerin SBS sınavındaki başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Desen

Araştırma 8. sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri okullarda algıladıkları iklimin (destekleyici öğretmen davranışları, başarı odaklılık ve güvenli öğrenme) SBS sınavındaki başarıları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığından ilişkisel desende tasarlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2010-2011 öğretim yılında Erzurum'daki ilköğretim okullarının 6., 7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Evrende yer alan farklı sosyo-ekonomik düzeydeki 11 ilköğretim okulunda 8. sınıfta öğrenim gören 598 öğrenci, amaçlı örnekleme yöntemlerinden, maksimum çeşitlilik yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Bu örnekleme yönteminin tercih edilmesinde çeşitlilik gösteren durumlar arasında ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Burada temel amaç, araştırmanın amacıyla tutarlı olarak belirlenen farklı durumlar arasındaki ortak ya da ayrılan yönlerin, örüntülerinin ortaya çıkartılması ve bu vasıta ile problemin daha geniş bir çerçevede betimlenmesidir (Büyüköztürk vd., 2009). Araştırmanın örnekleme ile ilgili bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Örneklem grubunun demografik bilgilerine ilişkin dağılım

Seçenekler		1	2	3	4	Toplam
Cinsiyet		Erkek	Kız	-	-	-
	<i>n</i>	303	295			598
	%	50.7	49.3			100
Annenin Öğrenim Düzeyi		İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	-
	<i>n</i>	439	101	46	12	598
	%	79.4	16.9	7.7	2.0	100
Babanın Öğrenim Düzeyi		İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	-
	<i>n</i>	259	122	154	63	598
	%	43.3	20.4	25.8	10.5	100

Veri Toplama Aracı

Okul İklimi Ölçeği: Çalık ve Kurt (2010) tarafından geliştirilen ölçek, destekleyici öğretmen davranışları, başarı odaklılık ve güvenli öğrenme ortamı olmak üzere üç faktörden oluşmaktadır. Ölçek 5'li Likert biçiminde yedi olumsuz, on beş olumlu toplam yirmi iki maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .77 ile .85 arasındadır. Bu araştırma için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ise .66 ile .82 arasında

saptanmıştır. Ölçeğin madde sayıları, ortalama skorları, standart sapmaları ve güvenilirlik katsayıları Tablo2’de verilmiştir.

Tablo 2

Okul İklimi Ölçeğinin Güvenirlik Katsayıları, Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Okul İklimi Ölçeğinin Faktörleri	Madde Sayısı	Alpha	\bar{X}	SS	n
1-Destekleyici öğretmen davranışları	8	.82	27.63	6.99	598
2-Başarı odaklılık	4	.68	16.06	3.19	598
3-Güvenli öğrenme ortamı	10	.66	32.26	6.51	598

Bulgular

Okul İklimi ve SBS Başarı Puanları Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Bulguları

Tablo 3’te 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin SBS de aldıkları puan ile okul iklimi faktörleri arasındaki korelasyon katsayıları sunulmuştur. Öğrencilerin SBS puanları ile okul ikliminin destekleyici öğretmen davranışları [$r=.007$]; başarı odaklılık [$r=.047$] ve güvenli öğrenme ortamı [$r=-.035$] faktör puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki elde edilmemiştir.

Tablo 3

SBS Başarısı ve Okul İklimi Faktörleri Arasındaki Korelasyon Matrisi

Değişkenler	1	2	3	4
1-SBS Başarısı	-			
2-Destekleyici öğretmen davranışı	.007	-		
3-Başarıya odaklılık	.047	.63*	-	
4-Güvenli öğrenme ortamı	-.035	.22 *	.20*	-

$n=598$, * $p<.01$

Tartışma

Öğrencilerin algılarına dayalı olarak okul iklimi ölçeğinin boyutlarından (i) destekleyici öğretmen davranışları ve (ii) başarı odaklılık ve (iii) güvenli öğrenme ortamı ile SBS sınavındaki puanları arasında istatistiksel olarak anlamsız ilişki olduğu saptanmıştır. Bir okulun öğrenme ikliminin kalitesi, o okulun başarılı ya da başarısız olduğunu belirler (Bozdoğan ve Sağnak, 2011). İlgili literatür incelendiğinde okul ikliminin doğrudan ve dolaylı olarak öğrenci başarısı ile ilişkili olduğu görülmektedir. Başarılı eğitim uygulamalarının, etkin bir biçimde birlikte yaşamasını bilen, mutlu, güven içinde, istekli ve gayretli öğretmen ve yöneticilerin bulunduğu okul örgütlerinde ortaya çıktığı söylenebilir (Acarbay, 2006). Ekşi (2006) olumlu bir okul iklimine sahip okullarda çalışan öğretmenlerin akademik başarıyı vurguladıkları, öğrenciler için yüksek ve ulaşılabilir hedeflere sahip olduklarını belirtmektedir.

Okullarda, öğretmenlerin morallerini yüksek tutacak, ihtiyaçlarına cevap verecek, rahat ve güvende hissettirecek bir örgüt iklimi oluşturmak, yüksek düzeyde bir örgüt etkinliğine ulaşmayı sağlayacaktır. Bu kapsamda okul müdürlerinin önemli sorumluluklarından biri, okullarda sağlıklı bir örgüt iklimi oluşturmak ve bu yolla kurumu yüksek etkinlik düzeyine ulaştırmak olmalıdır (Karadağ vd., 2008). Bu nedenle eğitimdeki tüm unsurların, özellikle de öğretmenlerin, performansının artırılıp geliştirilerek daha iyi bir seviyeye yükselebilmesi için okul ikliminin iyileştirilmesi olmazsa olmaz bir gerçektir (Demir, 2008).

Okulda görev yapan yöneticilerin ve öğretmenlerin en temel görevlerinden birisi de, olumlu bir okul iklimi oluşturmaktır. Sağlıklı ve olumlu bir okul ikliminin, öğretmenlerin performanslarını artırarak, öğrencileri akademik başarılarını yükseltmede önemli katkılar sağlayacağı söylenebilir (Öztürk, 2008). Bu araştırmadaki sonuçların aksine güvenli ve sağlıklı bir okul ortamı oluşturma çabaları, okul ve sınıf içinde uygun olmayan davranışları azaltmayı amaçlamaktadır (Jannasch-Pennel, DiGangi, Pukys & Diken, 2002).

Okulda verilen eğitimin kalitesindeki yetersizlikler her yıl ülkemizde milyonlarca aile ve öğrenciyi çaresizlik içinde bırakmaktadır (Türk Eğitim Derneği, 2008). Gelecekte iyi bir yaşam planlayanlar, bunun iyi bir meslekle elde edilebileceğinin, iyi bir mesleğinde, iyi bir üniversiteyi kazanmakla olacağını farkındadırlar. Tüm bunlara ulaşabilmenin yolu, aynı zamanda kaliteli bir ortaöğretim kurumunu kazanmakla başlamaktadır. Bu durumda, öğrenciler ve aileleri büyük bir stres altına girmekte ve okul dışı farklı kaynaklara yönelmektedirler (Ocak, Akgül ve Yıldız, 2010). Çünkü sınav koşulu taşıyan ortaöğretim okullarına geçiş daha çok bilişsel ve akademik başarıya bağlıdır (Özbaş, 2013). Dolayısıyla, insanların okullarda verilen eğitim ve öğretimle yetinmeyerek daha çok şey öğrenmek istemesi okul sistemi dışında ders alma yani “özel ders” kavramını gündeme getirmiştir (Baştürk ve Doğan, 2011). Bu tespit başarılı bir öğrenci olmanın okul dışındaki faktörlere yüklendiği şeklinde yorumlanabilir.

Aileler, ekonomik ve maddi olanaklarının elverdiği ölçüde ve kimi zaman da bu olanakları zorlayarak, lise ve üniversite giriş sınavlarındaki başarı şanslarını arttırmak için, özel dershanelere yönelmektedirler (Köse, 2007). Ülkemizde 1984 yılında 174 adet olan özel dershane sayısı 20 yıl içinde 15 kat artarak 2.615'e 2006-2007 öğretim yılı sonunda da 3.986'ya ulaşmıştır (Yeşilyurt, 2008). Öğrenci başına yapılan toplam özel harcama miktarının yarısından fazlasının kurs, dershane, özel ders ve etüt merkezleri için yapıldığı göz önüne alındığında SBS'ye hazırlık kapsamında ailelerin yaptığı harcama miktarının büyüklüğü ortaya çıkmaktadır. Öğrenci başına kurs, dershane, özel ders ve etüt merkezi nedeniyle yapılan ödemeler toplamının toplam özel harcama içindeki payı %68,13 olmaktadır (Kahveci, 2009). Demir (2010) araştırmasında sadece okul eğitimini SBS'de başarılı olmak için yeterli görme konusunda öğrenciler, birbirine oldukça yakın dağılımda görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin yaklaşık yarısı (%52) sadece okulda aldığı eğitimle SBS'de başarılı olabileceğine inanırken diğer yarısı bunun aksi görüştedir. Okulda verilen eğitimin SBS'de başarılı olmak için yetersiz olduğu şeklinde ifade edilen görüşe, rehber öğretmenler büyük ölçüde katılırken branş öğretmenleri çok az katılmaktadırlar. Rehber öğretmenlerin yarıdan fazlası (%56) okulda verilen eğitimin SBS'de başarılı olmak için yetersiz olduğu görüşüne,

büyük ölçüde ya da tamamen katılmaktadır. Branş öğretmenlerinde ise yarıya yakın oranda (%49) bu görüşe hiç katılmama ya da çok az katılma yönünde görüş bildirilmiştir (Demir, 2010). Öğretmen ve öğrencilerin başarıya yönelik inanç kaynaklarının okul dışı faktörlere bağlanması, bu araştırmada okul iklimi ile SBS başarısı arasında ilişki elde edilememesi sonucunun son derece manidar olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Yönetici ve öğretmenlerin görevlerinde başarılı olabilmeleri, destekleyici bir örgütsel iklimin varlığına önemli ölçüde bağlıdır. Böyle bir ortamda yönetici ve öğretmenler, eğitime daha çok zaman ve enerji ayırabilirler. Böylece de öğrenciler daha başarılı olurlar (Özdemir, 2002). Okul iklimi değişkenleri okulda öğretme ve öğrenmeyi doğrudan etkiler (Ekşi, 2006). Etkili ve başarılı okul; öğretmen, öğrenci ve diğer çalışanların mutluluk duyarak yaşadıkları bir kurumdur (Taşdemirci, 2009). Okul iklimindeki iyiyet gitme yöneticinin etkililiğini, öğretmenlerin performansını ve öğrencilerin başarısını artırır (Akman, 2010). Dolayısıyla okulların yönetiminden sorumlu olan yöneticilerin olumlu, sağlıklı ve güvenli bir okul iklimi oluşturmaları en önemli görevleri olmalıdır. Çünkü iyi bir okul iklimi okulda çalışanların performanslarını artırmakta ve buna bağlı olarak kuruluş amacı olan öğrenci yetiştirmeyi doğrudan olumlu yönde etkilemektedir. Bu nedenle başta yöneticiler olmak üzere tüm okul paydaşlarına sağlıklı okul iklimi oluşturulması konusunda hizmet içi eğitim faaliyetleri verilebilir. Ayrıca öğrencilerin okul başarısını etkileyen unsurların belirleyebilmek ve öğrencilerin okul dışında ders almaya ihtiyaç duymalarının nedenlerini ortaya koymak için nicel ve nitel araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Acarbay, F. Y. (2006). *Kapsamlı okul iklimini değerlendirme ölçeği'nin (öğrenci formu) Türkçe dilsel eşdeğerlik güvenilirlik ve geçerlik çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Akbaba-Altun, S. & Memişoğlu, S. P. (2011). Çoklu veri kaynağına dayalı değerlendirmenin okul iklimine etkisi. *İlköğretim Online*, 10(2), 743-756.
- Akça, Ş. (2002). *Ailelerin ilköğretim kademesinde yaptıkları eğitim harcamaları (Ankara ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Akman Y. (2010). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin şiddet ve okul iklimi algıları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Anderson, C. S. (1982). The search for school climate: a review of the research. *Review of Educational Research*, 52(3), 368-420.
- Argon, T. & Özçelik, N. (2008). İlköğretim okulu yöneticilerinin değişimi yönetme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(16), 70-89.

- Arıman, F. (2007). *İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin zorbalık eğilimleri ile okul iklimi algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Balcı, A. (2007). *Etkili okul ve okul geliştirme: Kuram, uygulama ve araştırma*. Ankara: PegemA.
- Baştepe, İ. (2009). Etkili okulun eğitim-öğretim süreci ve ortamı boyutlarının nitelikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(29), 76-83.
- Baştürk, S. & Doğan, S. (2011). Özel dersane matematik öğretmenlerinin özel dersaneleri değerlendirmeleri. *International Journal of Education Research*, 2(3), 68-86.
- Bayar, Y. (2010). *Okul sosyal iklimi ile geleneksel ve sanal zorbalık arasındaki ilişkiler: genellenmiş akran algısının aracı rolü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Beşirli, H., Gürsoy, Ş. & Aksoy, E. (2010). Seviye belirleme sınavı (SBS) raporu. *BİDDER Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 1-10.
- Blum, R. (2005). *School connectedness: Improving the lives of students*. Baltimore, Maryland: Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health.
- Bozdoğan, K. & Sağnak, M. (2011). İlköğretim okulu müdürlerinin liderlik davranışları ile öğrenme iklimi arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 137-145.
- Brookover, W. B., Schweitzer, J.H., Schneider, J.M. Beady, C.H. Flood, P.K. & Wisenbaker, J.M. (1978). Elementary School Social Climate and School Achievement. *American Educational Research Journal*, 15(2), 301-318.
- Bucak, B.E. (2002). Abant İzzet Baysal Üniversitesi eğitim fakültesinde örgüt iklimi: "yönetimde ast-üst ilişkileri". *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 7.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz Ş. & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A Akademi.
- Çalık, T. & Kurt, T. (2010). Okul iklimi ölçeğinin geliştirilmesi (SCS). *Eğitim ve Bilim*, 35(157), 167-180.
- Demir, A. (2008). *Ortaöğretim okullarında okul iklimi ile öğretmen performansları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Demir, E. (2010). *Seviye belirleme sınavının değerlendirilmesi*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı, Kaynak Kitaplar Dizisi

- Deniz, K. Z. & Kelecioğlu, H. (2005). İlköğretim başarı ölçüleri ile ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavı arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 127-143
- Dindar, M. M. (2008). *Farklı türdeki ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okul iklimi algılarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Doğın, N. & Sevindik, H. (2011). İlköğretim 6. sınıflar için uygulanan seviye belirleme sınavı'nın uygunluk geçerliği. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 309-319.
- Ekşi, F. (2006). *Rehber öğretmenlerin okul iklimi algıları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Gümüşeli, A.İ. (2001). Çağdaş okul müdürlerinin liderlik alanları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 28, 531-548.
- Gündoğdu, K. Kızıltaş, E. & Çimen, N. (2010). Seviye belirleme sınavına (SBS) ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri (Erzurum il örneği). *İlköğretim Online*, 9(1), 316-330.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2010). *Eğitim yönetimi*. (Çev. Ed. S. Turan). Ankara: Nobel.
- Jannasch-Pennel, A., DiGangi, S.A., Pukys, K. & Diken, İ. H. (2002). Arizona davranışsal başlangıç programı (ADBP): Başarılı ve disiplinli okul ortamlarında öğrenci merkezli eğitim. *İlköğretim-Online dergisi*, 1(2), 48-51.
- Kahveci, S. S. (2009). *Ortaöğretim kurumlarına geçiş sürecinde uygulanan sınavların ailelere maliyetinin ailelerin toplam eğitim harcamaları içindeki payı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karadağ, E., Baloğlu, N., Korkmaz, T. & Çalışkan, N. (2008). Eğitim kurumlarında örgüt iklimi ve örgüt etkinlik algısı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(3), 63-71.
- Kılıç, E.D. & Önen, Ö. (2011). Öğrenen örgütlerde Johari penceresi Burdur örneklemini, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(5), 1-14.
- Korkmaz, M. (2011). İlköğretim okullarında örgütsel iklim ve örgüt sağlığı'nın örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 17(1), 117-139.
- Köse, R. (2007). Aile sosyoekonomik ve demografik özellikleri ile okul ve özel dershanenin liselere giriş sınavına öğrencilerin akademik üzerindeki etkileri. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 5(17), 46-77.

- Kurul-Tural, N. (2002). Öğrenci başarısında etkili okul değişkenleri ve eğitimde verimlilik. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 39-54.
- Ocak, G., Akgül, A. & Yıldız, S.Ş. (2010). İlköğretim öğrencilerinin ortaöğretime geçiş sistemi'ne (OGES) yönelik görüşleri (Afyonkarahisar Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 37-55.
- Omay, H. (2008). *İlköğretim okulları öğrencilerinin okul iklimi algıları ile saldırganlık ölçeği puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Öner, S. (2007). *Ortaöğretim kurumlarında görevli öğretmenlerin okul yönetimine katılma düzeyleri ile örgüt iklimi arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Özbaş, M. (2013). Genel lise ve fen lisesi öğrencilerinin ortaöğretimde fırsat ve imkân eşitliğine yönelik algılarının incelenmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(10), 1-18.
- Özbaş, M. (2013). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrenci Ailelerinin Okul Yaşamına Katılım Eğitimi Konusundaki Görevlerine İlişkin Veli Algıları. *Eğitim ve Bilim*, 38 (170), 61-78.
- Özdemir, A. (2002). Sağlıklı okul ikliminin çeşitli görünüşleri ve öğrenci başarısı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 10(1), 39-46.
- Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, H., Karip, E. & Erkan, S. (2010). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algılarını yordayan değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 213-224.
- Öztürk E. (2008). *İlköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin vizyoner liderlik özelliklerine sahip olmaları ve okul iklimi arasındaki ilişki (Edirne ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Sarıer, Y. (2010). Ortaöğretime giriş sınavları (OKS-SBS) ve PISA sonuçları ışığında eğitimde fırsat eşitliğinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 107-129.
- Saygılı, G. (2010). *Öğretmenlerin kişilik özellikleri ile okul iklimi algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi (İstanbul ili Sancaktepe ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Sezgin, F., & Kılınc, A. Ç. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgüt iklimine ilişkin algılarının incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 743-757.
- Şişman, M. & Turan, S. (2004). Eğitim ve okul yönetimi. Y. Özden (Ed.), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (s.99-146). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Taşdemirci E. (2009). *Genel liselerde görev yapan öğretmenlerin, okullarının örgüt iklimine ilişkin algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi (İzmir İli Örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Taşkıran, A. (2008) *Meslek lisesi öğrencilerinin okul iklimi algıları ile mesleki olgunluk düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Turan, İ. & Alaz, A. (2007). Özel dersanelerde coğrafya öğretiminin öğrenci görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 279-292.
- Türk Eğitim Derneği (2008). *Ortaöğretime geçiş sistemi sorunlar ve çözüm önerileri*. Kocatepe/ANKARA http://portal.ted.org.tr/yayinlar/Ortaogretime_gecis_sistemi_raporu.pdf
- Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği (2010). *Seviye belirleme sınavları (SBS) üzerine bir değerlendirme, SBS Çalışma Grubu*, Ankara. <https://www.pdr.org.tr/upload/icerik/Hazırlanan%20Raporlar/sbsraporu.pdf>
- Ulusoy, K. & Dilmaç, B. (2012). *Değerler eğitimi*. Ankara: Pegem A Akademi.
- Yeşilyurt, S. (2008). Üniversiteye giriş sınavına hazırlanan öğrencilerin dersaneleri tercih etme sebepleri ve dersanelerdeki biyoloji öğretiminin durumu üzerine bir çalışma. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 5(2), 95-109.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, M. (2009). *İlköğretim okullarında öğretmen algılarına göre yöneticilerin, yöneticilik becerilerinin örgüt iklimine katkısı (İstanbul ili Bahçelievler ilçesi örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, İzmir.
- Yılmaz, K. & Altınkurt, Y. (2013). Örgütsel iklim ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 1-11.

SUMMARY

Introduction

In the studies conducted in Turkey, school climate has been defined within the framework of the relationship between school administrators and teachers. Mostly, opinions of school administrators or teachers have been taken in these researches. Students, who constitute the group that is affected from school climate the most, were excluded from the scope of these researches (Çalık & Kurt, 2010). However, school climate is the most important factor that determine student behaviors (Akman, 2010). School climate affects student achievement; reciprocally, student achievement affects school climate. These two phenomena are interrelated (Özdemir,

2002). From this viewpoint, the aim of this study was to examine the relationship between the school climate perceived by the students and their achievement in the High School Entrance Exam.

METHOD

Design

The research was planned in the relational design since it aimed to examine the relationship between the school climate (supportive teacher behaviors, achievement orientation and safe learning) perceived by the 8th grade students and their achievement in the High School Entrance Exam.

Universe and Sample

The universe of the research is composed of the students who were studying at the second level of the elementary schools in Erzurum in the 2010-2011 school year. 598 8th grade students, who were studying in 11 elementary schools at different socio-economic levels within the universe, were selected using the maximum variation method among the purposive sampling methods.

Data Collection Tool

School Climate Scale: The scale, which was developed by Çalık and Kurt (2010), is composed of three factors, namely as supportive teacher behaviors, achievement orientation and safe learning environment. The scale is composed of a total of 22 items (7 negative and 15 positive) which are of 5-point Likert type. Cronbach's Alpha internal consistency coefficient of the scale ranges from .77 to .85. Cronbach's Alpha internal consistency coefficient, which was calculated for this research, was found to range from .66 to .82.

Findings

Correlation Findings Regarding the Relationship Between School Climate and High School Entrance Exam (SBS)

The correlation coefficients among the scores achieved in the SBS by the second-level students and school climate factors were presented in Table 3. No statistically significant relationship was found among the students' SBS scores and factor scores regarding supportive teacher behaviors in the school climate [$r=.007$], achievement orientation [$r=.047$] and safe learning environment [$r=-.035$].

Discussion

It was found that there was a statistically insignificant relationship among (i) supportive teacher behaviors, (ii) achievement orientation and (iii) safe learning environment, which are among the aspects of school climate scale, and the SBS scores based on students' perceptions. It cannot be stated that this finding corresponds with the literature. When the related literature is examined, it is observed that school climate is directly and indirectly related with student achievement. It can be stated that achievement educational implementations

emerge in the school organizations where there are happy, safe, eager and ardent teachers and administrators who know how to live together in an effective way (Acarbay, 2006). Ekşi (2006) states that teachers, who are working in the schools that have a positive school climate, emphasize academic achievement and set high but achievable aims for the students.

In order to increase their children's chance of achievement in high school and university admission tests, families gravitate towards private teaching institutions insofar as their economic and financial facilities permit by pushing these facilities from time to time (Köse, 2007). The number of private teaching institutions was 174 in 1984. This number was increased by 15-fold within 20 years and reached 2615. This number has reached 3986 in the 2006-2007 school year (Yeşilyurt, 2008). When it is considered that more than half of the expenditure per student are for courses, private teaching institutions, private tuitions and study centers, we see the extent of the expenditure of families for the SBS. The share of the total payments made for courses, private teaching institutions, private tuitions and study centers per student is 68.13% within the total special expenditure (Kahveci, 2009). In the research conducted by Demir (2010), students expressed quite similar opinions on whether or not the school education is single-handedly enough to succeed in the SBS. Approximately half of the students (52%) believe that they can succeed in the SBS with only the education that they get in the school whereas the other half disagree with this idea. Guidance counselors mostly agree with the opinion that the education given in the school is not enough to succeed in the SBS whereas field teachers hardly agree with this opinion. More than half of the guidance counselors (56%) mostly or completely agree with the opinion that the education given in the school is not enough to succeed in the SBS. Approximately half of the field teachers (49%) disagree or hardly agree with this opinion (Demir, 2010). The belief sources of the teachers and students on achievement were associated with the non-school factors. This can be interpreted as it is extremely significant that no relationship was found between school climate and SBS achievement in this research.

Improvement in school climate increases the effectiveness of the administrators, performance of the teachers and achievement of the students (Akman, 2010). Thus, to create a healthy and safe school environment must be the most important duty of the administrators who are responsible for the management of schools. That is because a good school climate increases performance of the people who are working in schools, and accordingly, has a direct positive effect on raising students, which is the reason for establishing these schools. Therefore, all school members, primarily including the administrators, can be given in-service training activities on creating a healthy school climate. Furthermore, quantitative and qualitative researches can be conducted in order to determine the factors that affect students' school achievement and to set forth why the students feel the need to take courses other than those given in the schools.